

TEZA:

Złożenie przez Obwinionego radcę prawnego wniosku o przesłuchanie w charakterze świadków innych radców prawnych, na okoliczności objęte ich obowiązkiem dochowania tajemnicy zawodowej, narusza art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i uzasadnia wymierzenie za ten czyn kary nagany.

WO - 69/22

ORZECZENIE

z dnia 4 sierpnia 2022 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: S WSD Tomasz Jankowski

Sędziowie: S WSD Wiesław Kmiotek

S WSD Daniela Sosin /sprawozdawca/

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Konrada Mazura

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2022 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego J. K. obwinionego o to, że:

1) w piśmie z dnia 29 stycznia 2018 roku opatrzonym miejscowością złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczonej przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygnaturą Rz. D. 71/2017/5 (OSD sygn. akt 102/19) złożył w swoim imieniu jako Obwiniony wniosek o przesłuchanie radców prawnych Z. Z. i A. Z., którzy to mieli stosownie do wniosku zeznać na okoliczności związane z tajemnicą zawodową radcy prawnego,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 2115 z póź. zm.) w zw. z art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w sposób zawiniony uchybił ślubowaniu radcowskiemu oraz zasadom kodeksu etyki zawodowej;

2) w piśmie z dnia 31 lipca 2019 roku opatrzonym miejscowością (...) złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczonej przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygnaturą OSD 61/19 (sygn. akt postępowania przygotowawczego RD 92/2017/5) złożył w swoim imieniu jako Obwiniony wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego radcę prawnego W. P., jakoby W. P. w swojej kancelarii w (...) w dniu 12 lutego 2018 roku, w którym Obwiniony został wezwany w celu postawienia zarzutu dyscyplinarnego w sprawie o sygn. akt RD 92/2017/5, podczas rozmowy poinformował Obwinionego, iż córka K. Z., A. C. złożyła propozycję W. P. gratyfikacji finansowej za doprowadzenie do ukarania osoby Obwinionego, tj. o podanie nieprawdy, gdyż W. P. nigdy takiej informacji nie przekazał Obwinionemu.

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 2115 z póź. zm.) w zw. z art. 61 ust. 1, art. 64 ust. 2 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w sposób zawiniony uchybił ślubowaniu radcowskiemu oraz zasadom kodeksu etyki zawodowej.

z powodu odwołania Obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt OSD - 44/21

orzeka:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;
2. zasądza od obwinionego J. K. koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1800,00 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w dniu 17 listopada 2021 roku wydał orzeczenie w sprawie radcy prawnego J. K. (numer wpisu (...)), sygn. akt OSD-44/21.

W pkt 1 orzeczenia OSD uznał obwinionego radcę prawnego J. K. winnym zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w piśmie z dnia 29 stycznia 2018 roku opatrzonym miejscowością (...). złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczony przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygnaturą Rz. D. 71/2017/5 (OSD sygn. akt 102/19) złożył w swoim imieniu jako obwiniony wniosek o przesłuchanie radców prawnych Z. Z. i A. Z., którzy to mieli stosownie do wniosku zeznać na okoliczności związane z tajemnicą zawodową radcy prawnego,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył mu karę nagany oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych orzekł zakaz wykonywania patronatu na okres dwóch lat.

W pkt II orzeczenia OSD uznał obwinionego radcę prawnego J. K. winnym zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w piśmie z dnia 31 lipca 2019 roku opatrzonym miejscowością (...) złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczony przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygnaturą OSD 61/19 (sygn. akt postępowania przygotowawczego RD 92/2017/5) złożył w swoim imieniu jako obwiniony wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego radcę prawnego W. P., jakoby W. P. w swojej kancelarii w dniu 12 lutego 2018 roku, w którym obwiniony został wezwany w celu postawienia zarzutu dyscyplinarnego w sprawie o sygn. akt RD 92/2017/5, podczas rozmowy poinformował obwinionego, iż córka K. Z., A. C. złożyła propozycję W. P. gratyfikacji finansowej za doprowadzenie do ukarania osoby obwinionego, tj. o podanie nieprawdy, gdyż W. P.

nigdy takiej informacji nie przekazał obwinionemu,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 61 ust. 1, art. 64 ust. 2 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za to, na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę nagany.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę łączną nagany oraz zakaz wykonywania patronatu na okres dwóch.

Ponadto na podstawie art. 70² ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądzone od obwinionego radcy prawnego J. K. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 3 000 złotych.

Od wydanego orzeczenia odwołanie złożył obrońca obwinionego zaskarżając je na korzyść.

W odwołaniu z dnia 10 marca 2022 r. obrońca obwinionego podniósł następujące zarzuty:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na wadliwym przyjęciu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawych, że Obwiniony w piśmie z dnia 29.01.2018 r., złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczony przed rzecznikiem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygn. akt: Rz. D. 71/2017/5, złożył w swoim imieniu jako Obwiniony wniosek o przesłuchanie radców prawnych Z. Z. i A. Z. na okoliczności związane z tajemnicą zawodową radcy prawnego, w przypadku, gdy z treści pisma z dnia 29.01.2018r. wynika wprost, że świadkowie zostali powołani na tezy dowodowe które nie dotyczą tajemnicy zawodowej radcy prawnego, tj. r.pr. A. Z. na okoliczność (... orientuje się w zasadach podpisywania porozumień w Kancelarii, czy obecności p. A. B. w siedzibie Kancelarii...) i r.pr. Z. Z. na okoliczność (... sposobu prowadzenia negocjacji w sprawie dłużnika R.);

2. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na wadliwym przyjęciu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawych, że Obwiniony w piśmie z dnia 31.07.2019 r. złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczony przed rzecznikiem Sądem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygn. akt: OSD 61/19, złożył w swoim imieniu jako Obwiniony, wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka radcy prawnego W.P., jakoby W.P. w swojej kancelarii w dniu 12.02.2018 r., w którym Obwiniony został wezwany w celu postawienia zarzutu dyscyplinarnego w sprawie o sygn. akt: RD 92/2017/5, podczas rozmowy poinformował Obwinionego, że córka K. Z., A. C. złożyła propozycję W. P. gratyfikacji finansowej za doprowadzenie do ukarania Obwinionego, w przypadku Obwiniony usłyszał tą informację od swojej żony oraz wprost z treści pisma z dnia 12.02.2018r. nie wynika, że to radca prawny W. P. przekazał Obwinionemu tą informację;

3. naruszenie przepisów postępowania poprzez brak wszechstronnego rozważenia w sprawie zebranego materiału dowodowego, tj.:

a) naruszenie art. 7 w zw. z art. 7 i art. 410 kodeksu postępowania karnego w zw. z § 14 Uchwała Nr 98/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 września 2015 r. w sprawie zasad działania

Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, rzeczników dyscyplinarnych, a także ich zastępców oraz trybu i sposobu wyboru zastępców Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i zastępców rzeczników dyscyplinarnych stanowiącym, że w dochodzeniu dyscyplinarnym, w celu ustalenia czy zostało popełnione przewinienie dyscyplinarne Rzecznik zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania okoliczności wskazanych w zawiadomieniu, w przypadku gdy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy OIRP poprzez nienależytą, dowolną - a nie swobodną, w efekcie powierzchowną i jednostronną ocenę zebranych dowodów, dodatkowo której przeczą wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, i tak:

- bezkrytyczne przyznanie pełnej wiarygodności zeznaniom świadka W. P., którym przeczą spójne i wzajemnie się uzupełniające zeznania świadka I. K. i obwinionego J. K.; pominięcie przy ocenie dowodu z zeznań świadka W. P. wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w tym tak istotnych okoliczności jak wręcz wybitnie jaskrawe lekceważące podchodzenie świadka r.pr. W. P. do obowiązków zastępcy rzecznika dyscyplinarnego co przejawiało się wykonywaniem tych obowiązków polegających na prowadzeniu przesłuchań w swojej prywatnej kancelarii - gdzie wzywał świadków i strony pod poważnymi rygorami prawnymi - a nie w siedzibie OIRP, gdzie nie było możliwości doprowadzenia do sytuacji rozmów rzecznika dyscyplinarnego z osobami postronnymi towarzyszącymi tylko stronom czynności procesowych. Czy też korzystanie przy prowadzonych czynnościach procesowych z pomocy świadka r.pr. M. L., którego świadek r.pr. W. P. dopuścił do wykonywania czynności protokolanta bez zachowania rygorów art. 144 kpk. bezkrytyczne przyznanie pełnej wiarygodności zeznaniom świadka r.pr. M. L., który w czasie spotkań obwinionego, świadka I. K., świadka r.pr. W. P. był jednocześnie pracownikiem świadka W. P., tym samym pozostawał w bezdyskusyjnej podległości i zależności służbowej, jednocześnie pomagając jako osoba protokołująca czynności procesowe podejmowane przez r.pr. W. P. działającego jako zastępcę rzecznika dyscyplinarnego,

• uchylenie pytań obrony do świadka M. L. dotyczących jego umocowania formalnego wynikającego z art. 144 kpk. co prowadziło do braku możliwości sprawdzenia wiarygodności tego nieprzeprowadzenie przesłuchania radców prawnych Z. Z. i A. Z. w sposób wymagany procedurą postępowania karnego a oparcie się na pismach w/w radców prawnych, które zostały uzyskane przez rzecznika dyscyplinarnego w sposób naruszający prawa świadka oraz prawa obwinionego, nie nadrobienie tych błędów przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w toku postępowania, mimo posiadania możliwości do wezwania w/w świadków w celu złożenia zeznań przed OSD lub poprzez zwrot sprawy do rzecznika dyscyplinarnego celem jej uzupełnienia.

b) naruszenie art. 167 w zw. z 9 § 1 kpk polegające na zaniechaniu prowadzenia postępowania i dokonania czynności z urzędu poprzez

- przeprowadzenia przesłuchania r. pr. Z. Z. i A. Z. oraz A. C..
- skonfrontowanie r. pr. W. P. z A. C. w zakresie treści ich rozmów osobistych i telefonicznych oraz wiedzy A. C. o przebiegu i treści rozmów osobistych i telefonicznych jej ojca K. Z. z

zastępcą rzecznika dyscyplinarnego r. pr. W. P.,

- przeprowadzenia przesłuchania ustnego wraz z pouczeniem o prawach i obowiązkach świadków r. pr. Z. Z. i A. Z..

4. naruszenie art. 150 kpk, poprzez oparcie zaskarżonego orzeczenia na protokołach przesłuchania (protokół przesłuchania świadka/zawiadamiającego r.pr. W. P. z dnia 12.02.2020 r., protokół przesłuchania świadka/zawiadamiającego r.pr. M. L. z dnia 12.02.2020 r.) jak również protokołów przesłuchań A. C. z dni 27.12.2017 i 02.10.2018, które nie mają waloru mocy dowodowej z uwagi na to, że w treści protokołów brak jest wzmianki o tym, że przed podpisaniem protokoły zostały odczytane i uczyniono o tym wzmiankę w treści protokołu. Brak jest również informacji o tym, czy przesłuchiwany świadek zgadza się z treścią protokołu, co przy jednoczesnym pominięciu przez OSD odczytania wcześniejszych zeznań świadków W. P. i M. L. wraz z uzyskaniem lub nie uzyskaniem informacji czy podtrzymują swoje wcześniejsze zeznania dyskwalifikuje ten materiał jako wiarygodny dowód w postępowaniu.

5. Naruszenie art. 313 § 1 i art. 353 § 1 i 2 kpk poprzez sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów, jednakże nie ogłoszenie go niezwłocznie obwinionemu i nie przesłuchanie go, i to bez zajścia okoliczności wskazujących, że ogłoszenie postanowienia lub przesłuchanie obwinionego nie jest możliwe z powodu jego ukrywania się lub nieobecności w kraju przy jednoczesnym naruszeniu prawa obwinionego do zapewnienia minimum 7 dni na przygotowanie się do czynności postawienia zarzutów licząc od chwili odebrania wezwania do czasu zaplanowanej czynności przy jednoczesnym zignorowaniu przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku obwinionego wskazującego na naruszenie terminu gwarancyjnego i wskazującego gotowość obwinionego do stawienia się na termin późniejszy tj. 04 stycznia 2021 wyznaczony jednocześnie przez rzecznika dyscyplinarnego, oraz skierowanie mimo tego braku formalnego wniosku o ukaranie przy jednoczesnym nie uznaniu przez OSD, iż w tym zakresie doszło do naruszenia art. 337 kpk. w zakresie kontroli wymagań formalnych wniosku o ukaranie.

6. naruszenie art. 143 kpk w zw. z art. 191 § 2 k.p.k. w zw. z art. 183 § 1 k.p.k. poprzez niespisanie protokołu zeznań świadków r. pr. Z. Z. i A. Z., niepouczenie w/w świadków o przysługujących im prawach i obowiązkach oraz wykorzystanie ich pism jako dowodów przez rzecznika dyscyplinarnego i OSD;

7. obrazę prawa materialnego w zakresie błędnej kwalifikacji prawnej czynu tj.;

- przypisanie obwinionemu naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w przypadku gdy nie zaszły przesłanki pozytywne do tej kwalifikacji czynu, tj. tezy dowodowe z wniosku dowodowego Obwinionego z piśmie z dnia 29.01.2018 r. złożonym do sprawy Rz.D. 71/2017/5 o przesłuchanie jako świadków radców prawnych Z. Z. i A. Z., nie dotyczyły tajemnicy zawodowej radców prawnych,

- przypisanie obwinionemu naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 61 ust. 1, art. 64 ust. 2 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w przypadku, gdy nie zaszły przesłanki

pozytywne do tej kwalifikacji czynu, tj. Obwiniony w piśmie z dnia 31.07.2019 r., złożonym do sprawy dyscyplinarnej toczonej przed rzecznikiem Sądem Dyscyplinarnym przy OIRP pod sygn. akt: OSD 61/19, złożył wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka radcy prawnego W. P. nie wskazując, że od świadka uzyskał bezpośrednio informację o propozycji gratyfikacji finansowej od A. C.. W piśmie tym obwiniony J. K. przedstawia to co usłyszał (nie wskazując od kogo) na temat propozycji A. C. wobec zastępcy rzecznika dyscyplinarnego W. P.

Formułując powyższe zarzuty obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i zasądzenie na rzecz obwinionego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów obrony według norm przepisanych.

W uzupełnieniu odwołania obrońca obwinionego pismem z dnia 4 lipca 2022 r. wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów: postanowienia WSD w Warszawie z dnia 17 lutego 2022 r., WO-174/20, postanowienia WSD w Warszawie z dnia 12 maja 2022 r. WO-32/22 oraz postanowienia WSD z dnia 28 marca 2022 r. WO-174/21.

Na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2022 r. obrońca obwinionego sprecyzował, iż dokumenty załączone do pisma z dnia 4 lipca 2022 r. składa na okoliczność związku stawianych obwinionemu zarzutów z trybem procedowania w tych dwóch postępowaniach dyscyplinarnych, tj. na okoliczność ustalenia faktu postawienia zarzutów obwinionemu w niniejszym postępowaniu nie wynika z naruszenia KERP i ustawy o radcach prawnych, a jest wynikiem kwestii poza prawnych związanych z faktem wadliwego prowadzenia postępowań, co potwierdzają załączone do ww. pisma oba postanowienia WSD. Zdaniem obrońcy z treści uzasadnień ww. postanowień wynika negatywna ocena prowadzenia tychże postępowań przez rzeczników dyscyplinarnych. Zdaniem obrońcy, efekt tych dwóch wcześniejszych postępowań dyscyplinarnych miał bezpośredni wpływ na postawienie zarzutów w niniejszym postępowaniu.

WSD na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2022 r. dopuści i przeprowadził dowód z ww. dokumentów zgodnie z wnioskiem obrońcy obwinionego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Uzasadniając przedmiotowe rozstrzygnięcie w pierwszej kolejności należy wskazać, że podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego jest ustawa o radcach prawnych stosowana w związku z Kodeksem Etyki Radcy Prawnego. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych.

Na podstawie przepisu art. 74¹ pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy

kodeksu postępowania karnego oraz rozdziałów I-III Kodeksu karnego.

Odpowiednie stosowanie przepisów prawa jest czynnością polegającą na stosowaniu odpowiednich przepisów bez żadnych modyfikacji, stosowanie przepisów z pewnymi modyfikacjami oraz nie stosowaniu przepisów, które ze względu na ich bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miały być stosowane odpowiednio, nie mogą być w ogóle stosowane.

Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3 kpk, a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 kpk. Sąd odwoławczy jest zobowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 437 § 1-2 kpk po rozpoznaniu środka odwoławczego Sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Zgodnie z treścią przepisu art. 437 § 2 kpk sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Na podstawie przepisu art. 438 pkt 2 kpk orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, w postępowaniu przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym nie doszło do zarzucanych w odwołaniu naruszeń procedury i błędów w ustaleniach faktycznych.

Sąd dyscyplinarny I instancji oceniał zachowanie obwinionego, odnosząc się do dowodów przeprowadzonych w postępowaniu dyscyplinarnym, w tym do zeznań świadków i wyjaśnień obwinionego. Sąd I instancji szczegółowo odniósł się do każdego dowodu, w tym do każdego dowodu powołanego przez obwinionego, wskazując w szczególności, w jakim zakresie dał im wiarę i dlaczego odmówił wiarygodności określonym dowodom.

Należy wskazać, że na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych prawidłowo ustalił stan faktyczny. I tak, OSD ustalił, iż:

- pismem z dnia 29 stycznia 2018 r., radca prawny J. K. w odpowiedzi na przedstawione zarzuty w sprawie sygn. akt: RD 71/2017/5 wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków:
 - 1) A. Z. na okoliczność współpracy i zasady podpisywania porozumień w Kancelarii i obecności A. B. w siedzibie Kancelarii oraz 2) Z. Z. na okoliczność prowadzenia negocjacji w sprawie dłużnika R.;
- obwiniony potwierdził wysłanie pisma dowodowego powołującego A. Z. oraz Z. Z. na świadków w zeznaniach przed OSD w dniu 15 września 2021 r.
- radca prawny J. K. był przesłuchiwany w Kancelarii Radcy Prawnego W. P. w dniu 15 grudnia

2017 r.

- A. C. była przesłuchiwana w dniu 27 grudnia 2017r oraz w dniu 2 października 2018r. przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego W. P. przy udziale aplikanta radcowskiego M. L.
- w dniu 31 lipca 2019 r. obwiniony radca prawny J. K. złożył pismo do OSD przy OIRP , w którym wniósł o przesłuchanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego - W. P., który miał w trakcie przesłuchania poinformować J. K. o propozycji gratyfikacji finansowej dla Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przez córkę Pana K. Z.,
- W. P. został przesłuchany w dniu 12 lutego 2020 r. oraz 31 maja 2021 r oraz w dniu 15 września 2021 r. na okoliczność składania mu propozycji gratyfikacji finansowej, gdzie zeznał, iż Pani A. C. nie proponowała mu żadnych gratyfikacji finansowych, o których wspomniał w piśmie Pan J. K..
- A. C. nie proponowała gratyfikacji finansowej W. P., fakt ten potwierdził aplikant radcowski M. L., który protokołował przesłuchania A. C.,
- przesłuchanie I. K., zgłoszonej jako świadek pismem z dnia 2 lutego 2021 r., przez J. K. potwierdza fakt, iż była „w grudniu przed świętami” w kancelarii Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego W. P., jednak nie uczestniczyła w przesłuchaniu,
- w trakcie przesłuchania przed OSD I. K. potwierdziła okoliczności przyjazdu do Kancelarii W. P. oraz datę przesłuchania męża J. K.

Sąd I instancji podał, iż stan faktyczny ustalił również na podstawie zeznań świadka M. L., wskazując, iż zeznania te w ocenie Sądu były spójne, logiczne i potwierdzone przez złożone dokumenty. Świadek szczegółowo i konsekwentnie oraz ze szczegółami zeznawał co do okoliczności przesłuchiwania obwinionego, a co więcej, przekazywane informacje korelowały z zebrany materiałem dowodowym. Sąd I instancji szczegółowo wyjaśnił nadto, w jakim zakresie i dlaczego nie uwzględnił w całości zeznań świadka I. K. oraz dlaczego nie dał wiarygodności całości jej zeznaniom.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wskazał, że dał wiarę wyjaśnieniom obwinionego w zakresie złożenia wniosku o przesłuchanie świadków radców prawnych Z. Z. i A. Z. oraz w zakresie złożenia pisma o gratyfikacji finansowej, albowiem okoliczności taką potwierdziły dowody dołączone do akt sprawy, w szczególności pisma oraz protokoły wyjaśnień. OSD szczegółowo wyjaśnił również jakim wyjaśnieniom obwinionego i dlaczego nie dał wiary.

W ocenie Sądu I instancji wnioski dotyczące uzupełnienia materiału dowodowego dotyczące przesłuchania radców prawnych A. Z. i Z. Z., nie były konieczne, ze względu na fakt zebrania wyczerpującego materiału dowodowego w postaci pism dołączonych do akt sprawy, zeznań złożonych przez ww. radców prawnych oraz wyjaśnień obwinionego. Wnioski dowodowe dotyczące eksperymentu procesowego, zdjęć akt, oraz zdjęć biurka, nie wnoszą do sprawy niczego nowego ponad tezy, którym obwiniony nie zaprzeczał, a mianowicie co do obecności „przed świętami” (tj. 15 grudnia 2017 r.) w kancelarii W.P.

Odnoszą się do poszczególnych zarzutów odwołania z dnia 4 lipca 2022 r. należy wskazać, że nietrafny jest zarzut błędu w ustaleniach faktycznych sprecyzowany w akapicie zarzutu w pkt 1 i 2. Okolicznością bezsporną jest, iż obwiniony złożył wnioski dowodowe o przesłuchanie radców prawnych Z. Z. i A. Z. na okoliczności wskazane w piśmie z dnia 29 stycznia 2018 r. Kwestą oceny pozostaje, czy wniosek ów naruszył dyspozycję art. 20 KERP. W tym przypadku należy w pełni zgodzić się z ustaleniami Sądu I instancji, iż zakres wniosku dowodowego polegający na „zasadach podpisywania porozumień w kancelarii”, w związku z toczącą się sprawą radcy prawnego J. K., oraz „na okoliczności sposobu prowadzonych negocjacji w sprawie dłużnika R.”, jednoznacznie wskazuje, iż mogło to doprowadzić przywołanych radców prawnych do naruszenia zasady tajemnicy zawodowej. Należy zgodzić się z OSD, że zakaz powoływania radców prawnych na świadków ma pełnić taką funkcję, aby profesjonalny pełnomocnik nie był „przymuszany” do wyjawienia tajemnicy zawodowej, którą ustawowo winien jest chronić.

Radca prawny zobligowany jest zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzielaniem pomocy prawnej. Użyty przez ustawodawcę termin „w związku” należy rozumieć, z jednej strony, szeroko - co oznacza, że tajemnicą zawodową będą objęte także informacje, które dotyczą klienta, chociaż nie były wprost wykorzystywane przez radcę prawnego w świadczeniu pomocy prawnej. Zgodnie z treścią art. 16 KERP dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji i dokumentów, o których mowa w art. 15, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej. Brzmienie art. 16 KERP przesądza o tym, że z naruszeniem obowiązku dochowania tajemnicy zawodowej zawartym w ustawie będziemy mieli do czynienia także wówczas, gdy nawet nie dojdzie do ujawnienia przez radcę prawnego informacji objętych tajemnicą, ale skorzysta on z nich we własnym interesie bądź w interesie innej osoby.

Należy nadto wskazać, że Kodeks Etyki Radcy Prawnego zawiera obowiązki mające zabezpieczyć przestrzeganie dochowania tajemnicy zawodowej. Należą do nich: obowiązek żądania uczestnictwa przedstawiciela samorządu w przeszukaniu lokalu radcy prawnego, jeżeli mogłoby dojść do ujawnienia tajemnicy zawodowej (art. 18 KERP), obowiązek podejmowania wszelkich przewidzianych prawem środków dla uniknięcia lub ograniczenia określonego w przepisach prawa zwolnienia go z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, czyli w praktyce przede wszystkim nakaz złożenia zażalenia na stosowne postanowienie sądu (art. 19 KERP), zakaz zgłaszania wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka innego radcy prawnego lub innej osoby, z którą radca prawny może na podstawie przepisów prawa wspólnie wykonywać zawód - dla ustalenia okoliczności objętych ich obowiązkiem dochowania tajemnicy zawodowej (art. 20 KERP), obowiązek zachowania w tajemnicy, także wobec sądów i innych organów orzekających w sprawie, przebiegu i treści pertraktacji ugodowych, w których brał czynny udział (art. 21 KERP), obowiązek wyraźnego zobowiązania osób współpracujących z radcą prawnym przy wykonywaniu czynności zawodowych do zachowania poufności w zakresie objętym tajemnicą zawodową (art. 22

KERP), nakaz zabezpieczenia przed niepowołanym ujawnieniem wszelkich informacji objętych tajemnicą zawodową, niezależnie od ich formy i sposobu utrwalenia (art. 23 KERP). Nakaz w przypadku kierowania do odpowiednich organów zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego przez prawo, ujawnionego w związku ze świadczeniem pomocy prawnej, wyraźnego wskazania, że dokonuje się tego w imieniu i z upoważnienia klienta (art. 24 KERP). (vide: Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, red. dr hab. Tomasz Scheffler, 2022)

Co istotne, oceniając, czy dana informacja jest objęta tajemnicą zawodową, czy też nie, należy - w razie wątpliwości - zastosować kryterium potencjalnego nawet naruszenia interesu klienta i dokonać wykładni rozszerzającej. Oznacza to, że należy założyć, że dana informacja lub dokument są objęte tajemnicą zawodową. Podstawową zasadą jest bowiem ochrona prawna podmiotów, dla których radca prawny świadczy pomoc prawną. Należy pamiętać, że przesłuchanie radcy prawnego będzie zawsze dla sądu czy też prokuratora kuszące z tego względu, iż jest to zazwyczaj dobrze zorientowana w sprawie osoba, posługująca się terminologią prawniczą. Z punktu widzenia dążenia do ustalenia rzeczywistego przebiegu zdarzeń oraz ich zakwalifikowania pod względem prawnym radca prawny będzie o wiele lepszym świadkiem od stron postępowania czy innych świadków. Mając na uwadze, że rola profesjonalnego pełnomocnika w procesie polega przede wszystkim na reprezentowaniu klienta, a nie dochodzeniu do prawdy materialnej winniśmy jednak zawsze przyjmować, że dana informacja lub dokument są objęte tajemnicą zawodową (vide: L. K., w: Scheffler, KERP, s. 123).

Należy zwrócić uwagę, iż przedmiotowe wnioski dowodowe zostały złożone w podsumowaniu wywodów pisma z dnia 29 stycznia 2018 r., w którym to piśmie Obwiniony ustosunkowując się do postanowienia o przedstawieniu mu zarzutów, szczegółowo opisuje całość współpracy z Państwem B.. Obwiniony formułując przedmiotowy wniosek dowodowy wskazał:

„Z uwagi na fakt, że w trakcie wykonywania zawodu podejmuję działania zamierzające do zachowania pełnej dyskrecji z poszanowaniem zachowania tajemnicy zawodowej, trudno jest obecnie wskazać świadków wprost wszelkich podniesionych okoliczności, jednakże wnosiłbym o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków:

- A. Z., który z uwagi na wieloletnią współpracę doskonale orientuje się w zasadach podpisywania porozumień w Kancelarii, czy obecności p. A. B. w siedzibie Kancelarii,
- Z. Z., na okoliczność sposobu prowadzonych negocjacji w sprawie dłużnika R.,

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zgodzić się z Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym, że sformułowany w piśmie z dnia 29 stycznia 2018 r. wniosek dowodowy obwinionego o przesłuchanie w charakterze świadków radców prawnych A. Z. i Z. Z. narusza dyspozycję art. 20 KERP.

Niezasadny jest również zarzut odwołania, iż Sąd I instancji dokonał błędnych ustaleń faktycznych polegający na wadliwym przyjęciu przez tenże Sąd, że obwiniony w piśmie z dnia 31 lipca 2019 r. złożył w swoim imieniu wniosek o przesłuchanie zastępcy rzecznika dyscyplinarnego W. P., jakoby

ten w swojej kancelarii w (...) w dniu 12 lutego 2018 r., w którym obwiniony został wezwany w celu postawienia mu zarzutu dyscyplinarnego w sprawie RD 92/2017/5, podczas rozmowy poinformował obwinionego, że córka K. Z., A. C. złożyła propozycję W. P. gratyfikacji finansowej za doprowadzenie do ukarania obwinionego, w przypadku gdy obwiniony usłyszał tę informację od swojej żony oraz wprost z treści pisma z dnia 12 lutego 2018 r. nie wynika, że to radca prawny W. P. przekazała obwinionemu tę informację.

Niewątpliwie OSD dokonał prawidłowej ustaleń w tym zakresie, albowiem już z treści pisma z dnia 12 lutego 2018 r. wynika wprost, iż obwiniony wnosił o (...) „przesłuchanie w charakterze świadka zastępcy rzecznika dyscyplinarnego radcy prawnego W. P. (adres OIRP, który po wezwaniu mnie do swojej kancelarii w celu postawienia zarzutu dyscyplinarnego, podczas rozmowy poinformował, iż córka pana K. Z., pani A. C. złożyła mu propozycję gratyfikacji finansowej za doprowadzenie do ukarania mojej osoby.”

Ustosunkowując się do zarzutów odwołania naruszenia art. 7 w zw. z art. 410 kpk przypomnieć wypada, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, jak wielokrotnie podkreślał to Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach, nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu orzekającego, jak to ma miejsce w odwołaniu obrońcy, lecz musi zmierzać do wykazania konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego jakiego dopuścił się sąd w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego. Tego warunku skarżący nie spełnił, a sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu w kwestii ustaleń faktycznych opartego na innej ocenie dowodów, niż tej, której dokonał sąd pierwszej instancji, nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych.

Treść art. 410 KPK należy łączyć z nakazem zawartym w art. 424 § 1 KPK, który obliguje sąd do wskazania, na jakich oparł się dowodach uznając określone fakty za udowodnione i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Wynika stąd jednoznacznie, że sąd ma obowiązek rozważyć i ocenić wszystkie przeprowadzone na rozprawie dowody, a jeżeli są one sprzeczne, to nie może oprzeć ustaleń na każdym z ujawnionych dowodów i na wszystkich wynikających z nich okoliczności, gdyż prowadziłoby to nieuchronnie do sprzeczności w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę wyroku.

Autor odwołania nie sformułował zarzutu obrazy przepisu art. 424 § 1 kpk należy jednak podkreślić, że Sąd pierwszej instancji sporządził uzasadnienie wyroku odpowiadające wymogom określonym w art. 424 kpk. Uzasadnienie wyroku wskazuje bowiem na jakich dowodach sąd oparł swe ustalenia, a zatem dlaczego jedne dowody uznał za wiarygodne, a inne odrzucił, przy czym sąd orzekający z taką samą starannością i dokładnością ocenił zarówno te dowody, które odrzucił, jak i te, na których oparł swoje ustalenia. Nie pominął też sąd rozpoznający sprawę dowodów dotyczących istotnych w sprawie faktów i okoliczności i zajął wobec nich stosowne stanowisko. Wyjaśnił więc i ocenił w sposób pełny i wszechstronny wszystkie dowody, a takie postępowanie

umożliwia odparcie zarzutu przekroczenia przez sąd granic swobodnej oceny dowodów i nie daje podstawy do postawienia słusznego zarzutu sprzeczności ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego niezasadny jest zarzut braku wszechstronnego rozważenia w sprawie materiału dowodowego. OSD w sposób wszechstronny zbadał okoliczności wskazane w zawiadomieniu i dokonał prawidłowej oceny zabranego w sprawie materiału dowodowego. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w staranny sposób przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, a każdy z ujawnionych w toku przewodu sądowego dowodów poddany został wszechstronnej analizie. Ocena ta uwzględnia wzajemnie odniesienia poszczególnych dowodów, respektuje jednocześnie dyrektywy zawarte w art. 7 kpk, biorąc pod uwagę każdorazowo wskazania wiedzy, reguły logicznego rozumowania i zasady doświadczenia życiowego.

Sąd ma prawo oprzeć się na jednych dowodach, a odrzucić inne, gdy ich treść jest rozbieżna. W takiej sytuacji istota rozstrzygnięcia polega na daniu priorytetu niektórym dowodom. Nie stanowi zatem naruszenia art. 410 kpk dokonanie przez sąd oceny materiału dowodowego w sposób odbiegający od subiektywnych oczekiwań stron procesowych lub innych podmiotów mających bezpośredni interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu określonej kwestii w wyroku (zob. post. SN z 21.3.2017 r., III KK 71/17, Legalis; zob. też wyr. SA w Lublinie z 28.7.2016 r., II AKa 104/16, Legalis). Chybiony będzie zarzut, że niektóre z dowodów nie stanowiły podstawy ustaleń faktycznych, jeżeli sąd je rozważył i ocenił ich znaczenie w sposób przewidziany w art. 7 kpk (wyr. SN z 23.7.2003 r., V KK 375/02, OSNwSK 2003, Nr 1, poz. 1640; wyr. SA w Krakowie z 17.4.2007 r., II AKa 55/07, KZS 2007, Nr 5, poz. 44; zob. także wyr. SN z 22.2.1996 r., II KRn 199/95, Prok. i Pr. - wkł. 1996, Nr 10, poz. 10; post. SN z 18.1.2007 r., III KK 271/06, OSNwSK 2007, Nr 1, poz. 9; wyr. SN z 2.12.2008 r., III KK 221/08, OSNwSK 2008, Nr 1, poz. 2498).

W tym miejscu należy powołać wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 11 stycznia 2022 r. I KA 10/21, w którym wskazano: „1. Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 KPK, jeżeli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 KPK) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 KPK); stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 KPK), a także jest wyczerpująco i logicznie - z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego - umotywowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 KPK). 2. Granice kontroli odwoławczej, gdy skarżącym jest podmiot profesjonalny, wyznaczają granice zaskarżenia i podniesione w apelacji zarzuty (art. 427 § 2 KPK), zaś zarzut odwoławczy to nic innego jak wskazanie przez skarżącego na - jego zdaniem - uchybienia,

jakich dopuścił się sąd pierwszej instancji. Kontrola odwoławcza w tej sprawie musi więc ograniczać się do rozstrzygnięcia, czy rzeczywiście sąd pierwszej instancji popełnił uchybienia, o których mowa w zarzutach apelacyjnych. 3. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych mógłby zostać

skutecznie podniesiony tylko wtedy, gdyby w zaskarżonym wyroku poczyniono ustalenia faktyczne nie mające jakiegokolwiek oparcia w przeprowadzonych dowodach, albo gdyby określonych ustaleń nie poczyniono, pomimo, że z przeprowadzonych i uznanych za wiarygodne dowodów określone fakty jednoznacznie wynikały (opubl. Prok.iPr. 2022/5/13,18, 21).

W świetle powyższego, ocena dokonana przez OSD, której szczegółowy wyraz znalazł się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, zdaniem WSD uznana być zatem musi za ocenę swobodną, o której mowa w art. 7 kpk i jako taka pozostaje pod ochroną tego przepisu. Kontrola WSD nie wykazała, aby OSD przekroczył granice swobodnej oceny dowodów w kierunku oceny dowolnej; nie stwierdzono też w rozumowaniu tego sądu, przedstawionym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w sposób odpowiadający wymogom określonym w art. 424 kpk lub błędów o charakterze logicznym lub faktycznym, które mogłyby stanowić podstawę ewentualnych korekt wyroku. Brak jest również podstaw do kwestionowania dowodu z zeznań świadka W. P. z uwagi na fakt, iż świadek ów wykonując swoje obowiązki zastępcy rzecznika finansowego - przesłuchiwał wezwanych świadków w innym miejscu niż siedziba OIRP. Nie ma również podstaw, aby kwestionować zeznania świadka M. L. jedynie z uwagi na fakt, że w czasie, gdy poproszony został o protokolowanie czynności dokonywanych przez zastępcę rzecznika dyscyplinarnego był aplikantem radcowskim. Niewątpliwie, jako aplikant radcowski zobowiązany był do należytego wykonywania swoich obowiązków i nieujawniania jakichkolwiek informacji związanych ze sprawami prowadzonym przez radcę prawnego.

Niezasadny jest zarzut braku możliwości sprawdzenia wiarygodności ww. świadka i jego umocowania formalnego wynikającego z art. 144 kpc.

Zgodnie z art. 144 kpk protokół rozprawy został przez ustawodawcę potraktowany wyjątkowo, gdyż może być sporządzony przez ściśle określone podmioty, a mianowicie przez pracownika sekretariatu lub inną osobę upoważnioną przez prezesa sądu. Z treści § 1 tego przepisu w świetle § 2 i 3 wynika, że prezes sądu może upoważnić tylko osobę będącą pracownikiem sądu, a więc także aplikanta, referendarza lub asystenta sędziego.

Inne protokoły niż rozprawy, a więc także z posiedzenia sądu i innych czynności procesowych, mogą być sporządzone przez nieokreślony krąg podmiotów. Z jednej strony mogą to być osoby uprawnione do spisania protokołu rozprawy, z drugiej zaś może to uczynić każda inna osoba przybrana w charakterze protokolanta przez przeprowadzającą czynność, o ile nie podlega wyłączeniu w myśl art. 146 § 1 kpk, a także spisać taki protokół może sam przeprowadzający czynność. Jak wynika z powyższego, nic nie stało zatem na przeszkodzie, aby protokół z przesłuchania świadków sporządzał aplikant radcowski.

Niezasadny jest zarzut nieprzeprowadzenia przesłuchania świadków radców prawnych Z. Z. i A. Z.. Zgodzić należy się z Sądem I instancji, iż wnioski dowodowe kierowane do Sądu, dotyczące uzupełnienia materiału dowodowego dotyczące przesłuchania radców prawnych A. Z. i Z. Z., nie były konieczne, ze względu na fakt zebrania wyczerpującego materiału dowodowego w postaci

pism dołączonych do akt sprawy, pisemnych wyjaśnień złożonych przez ww. radców prawnych oraz wyjaśnień Obwinionego.

Wbrew zarzutom Obwinionego Sąd I instancji mógł uwzględnić pisemne wyjaśnienia radców prawnych A. Z. i Z. Z.. Przepis art. 174 kpk, zakazujący zastępowania wyjaśnień oskarżonego lub zeznań świadka treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych służy eksponowaniu bezpośrednio w przeprowadzaniu dowodów. Przepis ów nie dotyczy procesowego wykorzystania pism zawierających wypowiedzi, spostrzeżenia czy oświadczenia oskarżonych lub świadków, gdyż zabrania jedynie zastępowania nimi protokołów przesłuchania. Przepis ten nie zakazuje odczytywania wszelkich wcześniejszych oświadczeń oskarżonego zawartych w prywatnych listach, zapiskach, notatkach, a nawet w tzw. grypsach. Dokumenty takie podlegają odczytaniu w trybie art. 393 § 3 KPK (również art. 393a kpk), gdyż mają one służyć weryfikacji wyjaśnień, czy zeznań, a nie ich zastępowaniu, (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie - II Wydział Karny z dnia 14 grudnia 2010 r. II AKa 191/10).

Co istotne, dodatkową przeszkodą wysłuchania w charakterze świadków radców prawnych zgodnie z wnioskami Obwinionego był obowiązek zachowania przez nich tajemnicy, przesłuchanie radców mogłoby doprowadzić do naruszenia przez nich obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.

Niezasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. 167 kpk w zw. z art. 9 § 1 kpk. polegający na zaniechaniu prowadzenia postępowania przez Sąd I instancji z urzędu.

Obowiązek przeprowadzenia dowodów z urzędu ma charakter nadzwyczajny, a jego rolą nie jest zwolnienie strony postępowania od wykazywania inicjatywy dowodowej w kierunku determinowanym jej interesem procesowym. Sąd przeprowadza dowody z urzędu tylko w zakresie niezbędnym dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy; innymi słowy - w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego wyrokowania. Sąd orzekający ma obowiązek dochodzenia do prawdy obiektywnej również w sytuacji, gdy strony nie wnioskuje o przeprowadzenie nowych dowodów, ale dopiero wówczas, gdy dokonując oceny dowodów sam uzna, że materiał dowodowy jest niepełny i nasuwa wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy i dlatego wymaga uzupełnienia. (vide: postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 21 lipca 2020 r. 11KK 184/20).

Jak wynika z uzasadnia zaskarżonego orzeczenia zdaniem Sądu I instancji zebrany w sprawie materiał dowodowy nie nasuwał wątpliwości co do stanu faktycznego i nie wymagał uzupełnienia.

Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut naruszenia przepisu 150 kpk. obrońca obwinionego zarzuca, iż protokół przesłuchania świadka/zawiadamiającego r.pr. W. P. z dnia 12.02.2020 r., protokół przesłuchania świadka/ zawiadamiającego r.pr. M. L. z dnia 12.02.2020 r., oraz protokołów przesłuchań A. C. z dni 27.12.2017 i 02.10.2018 r. nie mają waloru mocy dowodowej z uwagi na to, że w treści protokołów brak jest wzmianki o tym, że przed podpisaniem protokoły zostały odczytane i uczyniono o tym wzmiankę w treści protokołu.

Niewątpliwie odczytanie protokołu ma na celu zapewnienie prawidłowości jego sporządzenia. Obowiązek odczytania protokołu należy powiązać z uprawnieniem uczestnika do zgłoszenia

zarzutów co do jego treści przy podpisywaniu protokołu. Dzięki odczytaniu protokołu jeszcze przed jego podpisaniem uczestnik może zgłosić swoje uwagi do zapisów protokołu, aby w ten sposób doprowadzić do poprawienia tego dokumentu. Nie ma też przeszkód, aby protokół był odczytywany na bieżąco, w czasie jego tworzenia (wyr. SN z 8.1.1965 r., II K 319/64, OSNPG 1965, Nr 3, poz. 24). Zwłaszcza wówczas, gdy tworzy się go przy pomocy komputera, warto umożliwić uczestnikom śledzenie powstawania protokołu, aby w ten sposób niejako na bieżąco mogli oni reagować na pojawiające się ich zdaniem nieprawidłowości. Gdyby jednak osoba wykonująca czynność nie zgodziła się na sformułowanie protokołu w sposób oczekiwany przez uczestnika, ten przy podpisywaniu protokołu może zgłosić zarzuty kwestionujące prawidłowość treści dokumentu. Czas do ich zgłoszenia upływa przy tym z chwilą podpisania protokołu. Gdy w tym momencie nie zgłoszono zarzutów i podpisano protokół, brak jest podstaw do stosowania przepisu art. 150 kpk, co nie pozbawia jednak uczestnika prawa do kwestionowania prawidłowości protokołu na dalszym etapie postępowania.

Jak wynika z treści wskazanych protokołów uczestnicy tychże czynności nie kwestionowali prawidłowości sporządzonych protokołów. Co więcej, świadkowie W. P. oraz M. L. składali zeznania również przed Sądem I instancji i w żadnym zakresie nie kwestionowali swoich wcześniejszych zeznań złożonych w przedmiotowej sprawie. W protokołach brak jest zawartej informacji o ich odczytaniu, niemniej zgodnie z treścią tychże dokumentów osoby przesłuchiwane nie kwestionowały jakichkolwiek zapisów i składając podpisy potwierdziły prawidłowość protokołów.

Zarzuty odwołania odnoszą się również do czasu uzupełnienia podpisu protokolanta w protokole (k.100 sprawa RD 71/2017/5).

Zarzut ów jest niezasadny, albowiem w przepisie art. 151 kpk nie uregulowano czasu, kiedy powinny zostać złożone podpisy pod protokołem (w przeciwieństwie do protokołu rozprawy lub posiedzenia, który powinien zostać podpisany niezwłocznie, vide art. 149 § 1 kpk). W myśl art. 151 § 2 kpk, jeżeli protokół nie został należycie podpisany bezpośrednio po zakończeniu czynności, brakujące podpisy mogą być złożone później, jak miało to miejsce w przedmiotowym przypadku.

Zwrócić bowiem należy uwagę na to, iż omawiany artykuł, o niewątpliwie bezwzględny charakterze, nie reguluje skutków braku podpisu. Takie skutki winny zaś podlegać ocenie organu procesowego, który uwzględniając całokształt okoliczności wykorzysta albo odmówi skorzystania z protokołu (M Cieślak, Podstawowe zagadnienia protokołu, s. 607).

Co więcej, przyjmuje się, że nie każda wada formalna protokołu, w tym także wada polegająca na braku podpisu osoby uczestniczącej w czynności procesowej, powoduje jego bezskuteczność i niemożność jego procesowego wykorzystania w postępowaniu (zob. post. SN z 28.5.2008 r., IIKK 262/07, OSNwSK 2008, Nr 1, poz. 1155).

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 313 § 1 i art.353 § 1 i 2 kpk. Zarzut ów sprowadza się do zarzucenia naruszenia przez Sąd I instancji gwarancji procesowych obwinionego poprzez

doręczenie mu przez Rzecznika Dyscyplinarnego odpisu wniosku o ukaranie, co miałyby prowadzić do naruszenia prawa do obrony.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, nie doszło do uchybienia procesowego, gdyż w aktach sprawy znajduje się zwrotne poświadczenie odbioru tego pisma przez obwinionego.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego, w związku z kolejnym wnioskiem obwinionego o usprawiedliwienie nieobecności na wyznaczonym terminie przesłuchania, wyznaczył obwinionemu trzy kolejne terminy przesłuchania i wezwał go do osobistego stawiennictwa w dniach 22 grudnia 2020 r., 29 grudnia 2020 r. i 4 stycznia 2020 r.

Należy wskazać, że obwiniony odebrał przesyłkę o wyznaczeniu tychże terminów w ostatnim - czternastym dniu awizowania przesyłki i tym samym pierwszy z wyznaczonych terminów stawiennictwa celem przedstawienia zarzutów faktycznie nastąpił przed upływem 7 dni od dnia odbioru wezwania, niemniej nie prowadziło to do ograniczenia prawa obwinionego do skutecznej obrony i nie miało wpływu na wydane orzeczenie.

Obwiniony odebrał wysłane do niego postanowienie z dnia 22 grudnia 2020 r. o przedstawieniu zarzutów, do których w toku postępowania obszernie się ustosunkował.

Nie można również nie dostrzec istotnej okoliczności, iż radca prawny J. K. bardzo skutecznie odwlekał termin stawienia się przed rzecznikiem dyscyplinarnym.

Obwiniony wydaje się nie dostrzegać obowiązków wynikających z przepisu art. 62 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Sformułowany w ust. 1 komentowanego przepisu ogólny obowiązek współdziałania radcy prawnego z samorządem zawodowym został uszczegółowiony w dwóch konkretnych wypadkach, tj. w ustanowionym w ust. 2 obowiązku stawiennictwa na wezwanie określonych podmiotów oraz w wynikającym z ust. 3 obowiązku złożenia w wyznaczonym terminie wyjaśnień w sprawach wynikających z ustawowych zadań samorządu radców prawnych bądź Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Katalog podmiotów uprawnionych do wezwania radcy prawnego odpowiada uprawnieniom przysługującym tym podmiotom wynikającym z ustawy o radcach prawnych oraz z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Rzecznik dyscyplinarny przez okres blisko 6 miesięcy bezskutecznie wzywał radcę prawnego J. K. do osobistego stawiennictwa w OIRP celem przedstawienia mu postanowienia o postawieniu zarzutów i złożenia wyjaśnień przez radcę, które to stawiennictwo radca prawny skutecznie odwlekał.

Pierwsze wezwanie do radcy prawnego J. K. celem przedstawienia mu zarzutów i złożenia przez radcę wyjaśnień zastępca rzecznika dyscyplinarnego skierował do radcy prawnego J. K. pismem z dnia 3 czerwca 2020 r. Wezwanie na dzień 16 czerwca 2020 r. okazało się jednak bezskuteczne - radca prawny usprawiedliwił swoją nieobecność. Kolejne wezwania skierowane do radcy prawnego:

- pismem z dnia 16 czerwca 2020 r. na dzień 9 lipca 2020 r.
- pismem z dnia 9 lipca 2020 r., na dzień 19 sierpnia 2020 r.

- pismem z dnia 24 sierpnia 2020 r. na dzień 25 września 2020 r.
- pismem z dnia 24 września 2020 r. na dzień 30 października 2020 r.,
- pismem z dnia 30 października 2020 r. na dzień 27 listopada 2020 r.

również nie przyniosły rezultatu - radca prawy starał się usprawiedliwić swoją nieobecność.

W związku jednak z informacją przesłaną przez radcę prawnego drogą mailową w dniu wyznaczonego przesłuchana, tj. 27 listopada 2020 r. o niemożliwości stawienia się na w tym dniu z powodu choroby, rzecznik dyscyplinarny, uznając - jak w poprzednich przypadkach- nieobecność wzywanego radcy za usprawiedliwioną, wyznaczył trzy kolejne terminy do stawienia się w siedzibie OIRP celem przedstawienia radcy prawnemu zarzutów i złożenia wyjaśnień.

Wraz z pismem z dnia 30 listopada 2020 r. przesłano do radcy prawnego J. K. trzy wezwania na terminy: 22 grudnia 2020 r., 29 grudnia 2020 r i 4 stycznia 2021 r. Przesyłkę nadano 1 grudnia 2020 r., w dniu 3 grudnia 2020 r. adresat przesyłki nie odebrał, w związku z czym przesyłkę 3 grudnia 2020 r. awizowano i pozostawiono do odbioru w placówce pocztowej. Przesyłka nie została odebrana, w związku z tym w dniu 11 grudnia 2020 r. nastąpiło powtórne awizo. Przesyłka została odebrana przez radcę prawnego dopiero w dniu 16 grudnia 2020r. (godz. 8:04).

Radca prawny nie stawił się jednak na wyznaczony przez rzecznika dyscyplinarnego wezwaniem z dnia 30 listopada 2020 r. termin przedstawienia zarzutów, tj. 22 grudnia 2020 r.

Pismem z dnia 29 grudnia 2020 r. przesłano radcy prawnemu postanowienie o przedstawieniu zarzutów z dnia 22 grudnia 2020 r. zobowiązując do złożenia wyjaśnień na piśmie w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia wraz z uzasadnieniem.

W świetle powyższego, zarzut naruszeniu prawa obwinionego do obrony jest zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego całkowicie chybiony.

Obwiniony, będący wysoko wykwalifikowanym prawnikiem, doskonale zdawał sobie sprawę ze sposobów realizacji prawa do obrony. Odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r. (sygn. akt SDI 24/11), dotyczącego analogicznego zarzutu skarżącego, należy przypomnieć, że postępowanie dyscyplinarne, choć ma charakter quasi- karny, to jednak dotyczy odpowiedzialności zawodowej, a nie karnej obwinionego. Z tego względu, stosowanie przepisu art. 6 kpk, w ramach postępowania dyscyplinarnego, musi mieć charakter odpowiedni, tj. uwzględniający przedmiot postępowania oraz jego zakres podmiotowy. To z kolei pozwala na mniej rygorystyczne stosowanie norm gwarancyjnych, zwłaszcza w sytuacjach, w których sąd dysponuje zakresem swobodnego uznania, np. z uwagi na unormowanie zawarte w art. 450 § 2 kpk oraz wówczas, gdy obwinionym jest osoba wykonująca zawód prawniczy, która posiada świadomość swoich uprawnień procesowych i wielości narzędzi służących realizacji praw do obrony, np. w postaci przedstawienia sądowi racji w formie pisemnej. Co więcej, w toku całego postępowania obwiniony był reprezentowany przez zawodowego obrońcę, który mógł podnosić wszelkie zarzuty i formułować twierdzenia na korzyść obwinionego i uczynił to w toku postępowania i odwołaniu. Obwiniony mógł bowiem stawić się na wezwanie rzecznika i złożyć wyjaśnienia osobiście, jeżeli

uważał to za celowe. Należy też mieć na względzie, że zgodnie z art. 683 ust. 2 i 5 ustawy o radcach prawnych niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę, posiedzenie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należycie usprawiedliwią oni swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwanie rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzenie czynności przed rzecznikiem, albo sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny z ważnych przyczyn uzna ich obecność za konieczną. Nadto należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie. W świetle tych przepisów, obwiniony winien zawiadomić rzecznika o przeszkodzie i udowodnić brak możliwości stawienia się na wezwanie w dniu 22 grudnia 2020 r., czego jednak nie uczynił.

Rozpoznając podniesiony przez obwinionego zarzut należy również mieć na uwadze treść postanowienia Sądu Najwyższego - Izba Dyscyplinarna z dnia 11 czerwca 2019 r. II DSI 11/19, w którym wskazano, iż w sprawach dyscyplinarnych przepisy kpk stosuje się tylko odpowiednio, a elementy gwarancyjne dla obwinionych nie mogą przesłaniać podstawowego przesłania postępowania dyscyplinarnego czyli oceny etycznego postępowania członków korporacji prawniczych. Postępowanie, w którym zastosowanie ma deontologia, nie mogą toczyć się według identycznych zasad jak postępowania o charakterze karnym dotyczące osób podejrzanych o popełnienie przestępstw. Orzeczenia sądów korporacyjnych należy oceniać przez pryzmat celu, jakiemu służą, czyli wartościowaniu zachowań pod kątem zastosowania norm etycznych. Sąd Najwyższy wskazał, iż oceny takich zachowań nie wymagają zastosowania norm gwarancyjnych na podobnym poziomie jak w sprawach karnych (opubl. OSNiD 2020/2/163).

Niezasadny jest zarzut obrońcy obwinionego, iż zarzuty postawione radcy prawnemu w niniejszym postępowaniu nie wynikają z naruszenia kodeksu etyki i ustawy o radcach prawnych, a są jedynie wynikiem kwestii poza prawnych związanych z faktem wadliwego prowadzenia postępowań dyscyplinarnych przeciwko temu radcy prawnego i negatywnej oceny wyrażonej przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w treści uzasadnień postanowienia WSD w Warszawie z dnia 17 lutego 2022 r., WO-174/20, postanowienia WSD w Warszawie z dnia 12 maja 2022 r. WO-32/22 oraz postanowienia WSD z dnia 28 marca 2022 r. WO-174/21.

Z treści powołanych orzeczeń nie wynikają wskazane zależności, przedłożone przez obwinionego orzeczenia rozstrzygają kwestię niezasadności obciążenia obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego umorzonego z uwagi na przedawnienie karalności czynu i zasadność żądania zwrotu kosztów obrony. WSD uznał jedynie, że nie ma w tym przypadku podstaw do zastosowania, w zakresie ponoszenia kosztów postępowania, wyjątku przewidzianego w art. 632a kpk. Uznano, iż przebieg postępowania nie uzasadnia tezy, że przedawnienie karalności spowodował obwiniony,

bądź co najmniej znacznie się do tego przyczynił.

Niezasadny jest zarzut obrońcy obwinionego, że efekt tych dwóch wcześniejszych postępowań dyscyplinarnych miał bezpośredni wpływ na postawienie zarzutów w niniejszym postępowaniu. Zdaniem obrońcy z treści uzasadnień postanowień wynika negatywna ocena prowadzenia tychże postępowań przez rzeczników dyscyplinarnych. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż orzeczenia WSD wskazane przez obrońcę w piśmie uzupełniającym odwołanie zapadły w dniach 17 lutego 2022 i 12 maja 2022 r., a co za tym idzie ich treść nie mogła mieć żadnego wpływu na postawienie obwinionemu zarzutów postanowieniem z dnia 22 grudnia 2020 r.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, zebrał materiał dowodowy, dokonał ustaleń faktycznych i wyciągnął z nich właściwe wnioski. Ustalenia faktyczne i ocenę prawną co do popełnienia przez obwinionego zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela i uznaje za własne.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny poprawnie dokonał oceny zachowania obwinionego radcy prawnego i prawidłowo ustalił stan faktyczny. Dokonana przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ocena dowodów nosi znamiona oceny swobodnej zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Orzeczona wobec obwinionego kara jest karą sprawiedliwą, odzwierciedlającą stopień szkodliwości społecznej deliktu dyscyplinarnego, spełniającą zasady prewencji zarówno indywidualnej, jak i generalnej.

Reasumując, odwołanie nie jest zasadne i nie zasługujące na uwzględnienie a w konsekwencji orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt OSD 44/21 należało utrzymać w mocy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie dopatrzył się występowania w sprawie okoliczności uzasadniających zastosowanie z urzędu przepisów art. 439 i 440 k.p.k.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w związku z §1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015 obciążając nimi obwinionego.

